

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Malinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

VAŽNOST STAVOVA LOKALNOG STANOVNIŠTVA ZA ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA NA PRIMJERU GRADA MALINSKE

Sandra Šokčević

Libertas međunarodno sveučilište, Trg J.F. Kennedy 6b, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska, ssokcevic@libertas.hr

PREGLEDNI NAUČNI RAD

ISSN 2637-2150

e-ISSN 2637-2614

UDK 338.486.1.02:502.131.1(497.5)

DOI 10.7251/STED2305079S

COBISS.RS-ID 138462209

Primljen rad: 15.03.2023.

Prihvaćen rad: 17.04.2023.

Publikovan rad: 29.05.2023.

<http://stedj-univerzitetpim.com>

Korespondentni autor:

Sandra Šokčević, Libertas međunarodno sveučilište, Trg J.F. Kennedy 6b, 10000 Zagreb, Hrvatska, ssokcevic@libertas.hr

Copyright © 2022 Sandra Sokcevic; published by UNIVERSITY PIM. This work licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.

SAŽETAK

Turizam je počeo relativno sporo rasti kroz povijest, počevši od sredine XX stoljeća. Turizam se danas u cjelini nametnuo kao jedan od najpropulzivnijih gospodarskih aktivnosti, za Republiku Hrvatsku, gdje turizam sudjeluje s više od petine BDP-a nacionalne ekonomije. Cilj ovog rada je usmjeren na prikaz potencijala i koncepcije razvoja otočnog turizma s naglaskom na otok Krk, odnosno njegovu najrazvijeniju općinu Malinska. U radu je provedeno empirijsko istraživanje stavova lokalnog stanovništva o elementima turističke ponude općine Malinska, te utjecaju turizma na razvoj iste. Ovo istraživanje ima za cilj u interpretaciji dobivenih rezultata pronaći relevantne

odgovore na razini turističke destinacije Malinska o stavu lokalnog stanovništva prema turizmu, prema pojavama u okruženju od značaja za turizma, prema razvoju turističke destinacije te ocjeni ponude i kvalitete turističke ponude. Generalni rezultati istraživanja dali su zaključiti da je turizam navedene destinacije napredovao ali da još ima prostora za napredak i razvoj ponude u cilju izgradnje konkurentnijeg i tržišno prepoznatljivijeg turističkog proizvoda.

Ključne riječi: otočni turizam, koncepcija razvoja, turistička ponuda, stavovi lokalnog stanovništva, otok Krk, grad Malinska.

UVOD

U proteklih dvadesetak godina turizam je postao prava lukrativna gospodarska aktivnost diljem svijeta. Brojne poslovne i negospodarske djelatnosti doprinose zahtjevima domaćih i stranih turista u području turizma Republike Hrvatske. Koristi koje turizam donosi su brzi ekonomski razvoj budući da dovodi do novog kapitala, rješavanja nezaposlenosti, stvaranja pozitivnog imidža, razvijanje lokalne infrastrukture. Problemi koji se uočavaju u razvoju turizma jedne destinacije poput problema sa prometnim gužvama, zagađenjem okoliša te otežavanje života lokalnog stanovništva, mogu se izbjeći pravilnim razvijanjem i upravljanjem turizmom na održiv način. Turistička destinacija predstavlja mjesto na kojem su povezana turistička mjesta, u kojima se realizira turistička ponuda različitih međusobno povezanih turističkih uslužnih sadržaja. Opći cilj razvoja općine Malinska je poboljšanje kvalitete života lokalnog

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

stanovništva. To se može postići na način da se osigura ekonomski prosperitet i postigne osjećaj blagostanja. Danas se ova destinacija nalazi na svojevrsnoj razvojnoj prekretnici, a njeni stanovnici svjesni su mogućnosti koje im kvalitetan i osmišljeni razvoj turizma može donijeti. Svrha ovog istraživanja je (1) uočiti potencijale razvoja turizma grada Malinske na otoku Krku, te (2) analizirati odnos i percepciju lokalnog stanovništva grada Malinske o razvoju turizma i turističke ponude navedene destinacije.

TEORETSKA PODLOGA I PREGLED LITERATURE

Koncepcija je pojam koji u svakodnevnom govoru znači zamisao, projekt, nacrt, shvaćanje ili predodžbu o nečemu. Koncept razvoja i odlučivanja usko su povezani. Stipanović (2006) tvrdi da koncept služi kao temelj za određivanje dugoročnih učinaka odluka vezanih uz kretanja u kratkom i srednjem roku. Nadalje, isti autor ukazuje da se koncept razvoja koristi u odabiru aktivnosti koje imaju za cilj postizanje odluka s dugoročnim učincima (Stipanović, 2006). Odabir strategije kao dinamičke discipline, sustava i poslovne politike koja ostvaruje ciljeve i misiju organizacije ovisi o ideji koncepcije razvoja, dokumentu na temelju kojeg se definiraju ostali aspekti modela.

Pojam koncepta razvoja, prema Dulčiću i Petrić (2001), je kontekst u kojem se odvija proces razvoja turizma i u kojem je moguće postaviti strateške i operativne ciljeve razvoja, odnosno kreirati plan i politiku za njihovo postizanje. On smatra da su uz koncept razvoja postavljeni i operativni ciljevi. Organizacije nastoje uspješno prilagoditi svoje poslovanje izazovima dinamične turističke industrije koja nosi rizik i neizvjesnost, koristeći pojam razvoja kao dokument. U takvom okruženju ključno je aktivno oblikovati budućnost kroz stvaranje visokokvalitetnog turističkog proizvoda i diverzifikaciju proizvoda koja se temelji na održivom razvoju. Koncept razvoja nudi viziju budućnosti kojoj su podređene ostale komponente modela kako bi se stvorila poznata i razumljiva budućnost, moguće i

izvjesne aktivnosti te sigurna pozicija destinacije na turističkom tržištu.

Nastavno, postoje dvije temeljne analize, kvantitativna i kvalitativna analiza sadašnjeg stanja, uključene u metodologiju analize stanja u kontekstu pojma razvoja. Analiza ponude i potražnje u aktivnosti turizma ključna je za kvantitativnu analizu. Prema autorima Čavlek, Kesar, Prebežac i Bartolucci (2011), glavne komponente kvantitativne analize ponude turističke destinacije su broj i struktura ugostiteljskih objekata, broj smještajnih kapaciteta (hoteli, apartmani, kampovi i slično), kategorizacija i struktura smještajnih kapaciteta, te njihova iskorištenost. Složenost i prilagodljivost razvojnih ciljeva jasno odražava suvremenost turističkih zahtjeva kao pokretača promjena. Složenost i prilagodljivost razvojnih ciljeva omogućuje postizanje konkurentnosti i najboljeg razvojnog smjera u uspješnoj turističkoj industriji. Misija, vizija i svrha organizacije uključuje se u razvojne ciljeve. Njihov odnos je vrlo važan.

Prema Guzovski, Rudančić i Akmačić (2020), ciljevi razvitka turističke destinacije predstavljaju željena buduća stanja koja se najčešće razlikuju od postojećih, ostvarena kao rezultat planirane i svrhovite akcije. Oni određuju podrijetlo i smjer aktivnosti, te služe kao temelj za korporativnu kontrolu i povratne informacije. Odabir plana razvoja turizma podrazumijeva odabir ciljeva, smjerova djelovanja i alata koji će se koristiti za postizanje ciljeva. Prema Rudančić (2018), na promjene u sustavu upravljanja razvojem turizma prvenstveno utječu tržišni trendovi. Danas svaka suvremena turistička destinacija, bila to zemlja, regija, grad ili manje mjesto, mora razmišljati kako osigurati dugoročno održiv razvoj, znati što je njezin pravi turistički atrakcijski potencijal, imati viziju i ciljeve kojima stremi, biti u stanju kontrolirati i revidirati zadovoljstvo posjetitelja i lokalnih stanovnika, koristiti koncept klastera koji je povezan s iskustvenim strukturiranjem destinacija i stvaranjem njezinih konkurentskih prednosti.

U stvarnosti, opće dobro ili koristi smatraju se krajnjim kriterijem za odabir ciljeva i pravaca djelovanja. Kriteriji odabira stalno se mijenjaju, što znači da kako se

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

mijenjaju, tako se mijenjaju i djela koja u svakom trenutku ukazuju na najbolji način djelovanja (Magaš, 2000). Autori Marušić, Prebežac i Mikulić (2019), navode da strateška odluka također podrazumijeva usklađivanje odnosa koji se mijenjaju s razvojem, s obzirom na to da izbor uzrokuje neke društvene probleme. Stvaranje mjerila za mjerenje i uspoređivanje ishoda koji slijede iz odabira radnji ključan je korak u procesu odabira. Sve to upućuje na zaključak da plan razvoja turizma (uz ostale strategije gospodarskog razvoja) treba promatrati i kao način odabira najboljih razvojnih pravaca prema zadanim kriterijima odabira. Ako se započne sa širokom premisom da je primarni kriterij za odabir društvena dobrobit, tada će provedba takvog kriterija podrazumijevati odabir ciljeva, mjera i alata koji će stvoriti ravnotežu između tri interesne skupine. Interesi uključuju zahtjeve turista koji koriste turističke usluge, kao i očuvanje prirodnih resursa, društvenog okoliša koji je oštećen proizvodnjom i korištenjem turističkih usluga, te poduzeća. Cilj donošenja strategije razvoja je uspostaviti ravnotežu između navedenih interesa, a za to je važno procijeniti rezultate korištenja različitih kriterija odabira kako bi se utvrdio odgovarajući omjer između tih interesnih skupina (Marušić i sar., 2019).

Stipanović, Rudan i Zubović (2020), u svome radu ukazuju da ako se želi maksimizirati privlačnost destinacije tada se u obzir mora uzeti sinergijsko djelovanje svih sudionika ponude usmjerene na obogaćivanje ponude stalnim inovacijama.

Kvalitativni preustroj turističke ponude je nužan zbog sve oštrije tržišne utakmice među konkurentskim državama, promjena u makro i mikro okruženju, te brzog stvaranja novih turističkih potreba. Na pojedinim tržišnim sektorima razvijaju se novi ciljani oblici turizma. Istodobno, teži se personaliziranom turizmu koji zadovoljava specifične zahtjeve svakog posjetitelja. Fokus je na "soft" turizmu koji je usmjeren na spontanost, sofisticiranost, te sve raznolikije i neočekivanije želje turista.

Nadalje, turizam na otocima predstavlja izazov za mnoge destinacije, jer su otoci često udaljeni i teško dostupni, što znači da je

potrebno razviti strategije koje će privući turiste, ali i pridonijeti održivom razvoju destinacije. U svjetlu navedenog a i današnjim trendovima prema održivosti turizma, u nastavku rada daje se pregled novijih znanstvenih istraživanja, vezano uz podlogu razvoja turizma na otocima. Autori Zolfani, Sedaghat, Maknoon, & Zavadskas (2015), su u svome radu sistematizirali različite pristupe i okvire održivog turizma te primjere primjene u praksi. U svom pregledu literature, autori su zaključili da održivi turizam uključuje ekološku, ekonomsku i društvenu održivost i da se održiv turizam može postići samo ako se uzmu u obzir svi ovi aspekti. U članku su također predloženi različiti okviri za održivi turizam, kao što su okvir za održivi turizam, model održivog turizma i ostali. U primjerima primjene održivog turizma, autori su ukazali na važnost uključivanja lokalnog stanovništva u planiranje i razvoj turizma, kao i na važnost osiguravanja pravedne raspodjele ekonomskih koristi. Konačni njihov zaključak je da se održivi turizam može postići samo ako se uzmu u obzir svi aspekti održivosti i ako se pristupi turizmu s integriranog i sveobuhvatnog stajališta.

Nadalje, autori Yan, et al. (2022), istražuju načine na koje se može unaprijediti turistička ponuda na otoku Tianheng u Kini. Na temelju anketa provedenih među turistima koji su posjetili otok, autori su identificirali ključne faktore koji utječu na turističko iskustvo, uključujući prirodu, kulturne znamenitosti, ugostiteljske objekte i kvalitetu usluge. Također su prepoznali nedostatke u turističkoj ponudi i predložili niz mjera za njihovo rješavanje, uključujući poboljšanje komunikacije s turistima, poboljšanje turističke infrastrukture i usluga, te poboljšanje kvalitete proizvoda i usluga koji se nude turistima. Konačni zaključak je da se unapređenje turističke ponude temeljeno na iskustvu turista može pokazati ključnim za razvoj održivog turizma na otoku Tianheng i u drugim sličnim destinacijama. Tako su primjerice autori Puška, Šadić, Maksimović, & Stojanović (2020), istraživali razvoj modela podrške odlučivanju za određivanje atraktivnosti ruralne turističke destinacije u Brčkom. Cilj istraživanja bio je da se

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

identificiraju ključni faktori koji utječu na privlačnost ruralnih turističkih destinacija i da se razvije model koji bi omogućio bolje upravljanje ovim destinacijama. Korišten je MCDA model uz primjenu DEX metode. Rezultati su pokazali da su najvažniji faktori turistička ponuda, prirodne i kulturne atrakcije, te cijene. Razvijeni model podrške odlučivanju mogao bi pomoći u donošenju odluka o razvoju ruralnih turističkih destinacija u Brčkom i šire.

PREDUVJETI RAZVOJA TURIZMA DESTINACIJE MALINSKA KAO OTOČNE DESTINACIJE

Prirodno-geografska obilježja destinacije Malinska

Općina Malinska prostire se od rta Čuf na sjeveru do uvale Čavlena na jugu na sjeverozapadnoj obali otoka Krka. Nijedno naselje nije udaljeno više od četiri kilometra od obale na području općine, koja se nalazi na dubini od oko tri kilometra od zaljeva luke Malinska. Mali obalni pojas širi od jednog kilometra proteže se od odredišta Haludovo na sjeveru do Porta na jugu, gdje živi više od dvije trećine stanovništva (Blažević, 2007).

Iz perspektive upravljanja prostorom, koncentracija stanovništva u obalnom području, ne daljem od četiri kilometra od glavnog naselja Malinska, može se smatrati povoljnom jer omogućuje konsolidaciju svih potrebnih funkcija na jednom mjestu. Velika graditeljska gužva, posebice u stambenim područjima, problem je koji štetno utječe na izgled za gospodarski rast, posebice rast turizma (Turistička zajednica Malinske [TZM], 2022). Malinska ima submediteransku klimu kvarnerskog tipa koju karakteriziraju umjerene zime i općenito više oborina od tradicionalne mediteranske klime s izrazito sušnim ljetima. Blagom klimi pridonosi i položaj koji sugerira zaštićenost od nevremena s kontinenta i nešto manje oborina od obalnih kvarnerskih sela.

Glavni problem destinacije Malinska je što je šire priobalno područje gotovo u potpunosti prekriveno izgrađenim objektima, bez ikakvih planiranih, slobodnih ili otvorenih javnih prostora (parkovi, trgovci, šetnice, drvoredi itd.). Manje od polovice

malinske obale, duge oko 13 kilometara, pogodno je za kupanje. Porat-Čavlena, krajnji južni dio obale je nenaseljen i uglavnom je dostupan samo brodom (Blažević i sar., 2015). U općini nema puno uređenih plaža. Ljeti po kupaću dolazi samo oko 2 metra plaže ili oko 4 četvorna metra, što je znatno manje od maksimalnog kapaciteta koji se smatra primjerenim za kupališta srednjih kategorija, a koji se procjenjuje na oko 6 četvornih metara (Blažević i Peršić, 2012).

Cestovna infrastruktura destinacije Malinska

Cestovna mreža Općine Malinska sastoji se od državnih, županijskih, lokalnih i nerazvrstanih pravaca. Postoje autobusne linije koje povezuju općinu s Rijekom i drugim naseljima na otoku Krku, ali valja napomenuti da na području općine nema drugih oblika javnog prijevoza. Promet se uz cestovnu infrastrukturu treba smatrati nužnim za mnoge korporativne aktivnosti, kao i za kvalitetu života (Hamzić, 2019). Promet utječe na kvalitetu zraka i može imati dodatne negativne učinke na okoliš, stoga je vezan i za zaštitu okoliša (emisije CO₂, buka). Preporuke Prometne studije predviđaju vjerojatnost jednosmjernog prometa vozila unutar ograničenijeg područja destinacije (Općina Malinska–Dubašnica, 2022).

Prema Radiću (2009), problem parkiranja posebno je izražen u kontekstu općinske cestovne infrastrukture, a za njegovo rješavanje nužno je donošenje strateških smjernica prometne politike. Dodatno otežava rješavanje ove problematike činjenica da je dio cestovne infrastrukture propisima kategoriziran kao županijske ili državne ceste. Prema Strategiji razvoja turizma općine Malinska-Dubašnica 2015.-2020., ukazuje se da su u uvjetima realnog predviđanja stalnog porasta broja vozila na cestama, te uz realizaciju projekata koji će utjecati na značajniji rast atraktivnosti kao turističke destinacije, što ima za posljedicu dodatan pritisak na cestovnu infrastrukturu, nužna nova ulaganja u unapređenje cestovne infrastrukture općine (Blažević i sar., 2015). U okviru općinske cestovne infrastrukture posebno se naglašava problem parkirališta, a rješavanje tog problema se zahtijeva uz

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

provedbu odrednica strateške prometne politike. Složenosti rješavanja ovog problema dodatno pridonosi činjenica da je dio cestovne infrastrukture sukladno regulativi razvrstan u županijske ili državne ceste.

Stanovništvo

Prema Državnom zavodu za statistiku Republike Hrvatske [DZS] (2021), u popisu stanovništva za destinaciju Maslinska se nalaze 826 stanovnika. Zbog većeg udjela osoba starijih od 65 godina, dobna struktura stanovništva grada Malinska 2021. godine se nije promijenila u odnosu na strukturu stanovništva iz 2011. godine (DSZ, 2021).

Na otocima Krku i Kvarneru, grad Malinska poznata je turistička destinacija. Ova lokacija ima dugu povijest kao turističko mjesto i uspješno se prilagodila izazovima koje postavljaju promjenjivi turistički obrasci, kao i ekonomske i političke promjene u našem društvu u proteklih 20 godina. Resurs prostora, koji je osebujan spoj prirodnih vizura i ljupkih krajolika koji služe kao ključna turistička resursna baza i atrakcija, temelj je na kojem se dobrim dijelom temelji turistički razvoj destinacije Malinske (Škvorc i Šulc, 2021).

Kvantitativna analiza sadašnjeg stanja turizma destinacije Malinska

Prema pokazateljima Turističke zajednice Malinska (TJM, 2022), kvantitativni pokazatelji razvoja turizma destinacije Malinska pokazuju da smještajnu ponudu čini privatni smještaj i to čak više od 80% ukupne strukture smještaja. Ovi smještajni kapaciteti ostvaruju više od dvije trećine svih noćenja, kojih godišnje iznosi oko 350.000 s tendencijom rasta kako u broju noćenja tako i u broju stalnih ležajeva. Na drugom mjestu je hotelski smještaj koji je u

posljednje četiri godine ostvario 25% noćenja. Apartmanska naselja imaju između 15.000 i 20.000 noćenja, odnosno 4,5% udjela. Sa 6000 noćenja kampovi i hosteli ostvarili su razmjerno skroman postotak ukupnih noćenja. Posljednjih se godina na isti način nudi i mjeri smještajni kapacitet u kampovima i domovima (TJM, 2020). Sveukupno gledano, privatni smještaj je imao najveću dinamiku kretanja u ponudi smještaja koja je administrativno zabilježena, naglašavajući značaj malog poduzetništva i obiteljskog turizma u gradu Malinska (tablica 1).

Iz tablice 1 je vidljivo je da je najviše dolazaka, kao i noćenja zabilježeno 2019. godine, dok je za 2021. zabilježen pad, što i ne čudi s obzirom da je 2020. godine nastupila pandemija COVID-19 zbog koje su uvedene razne restriktivne mjere, a jedna od njih je bila i zabrana putovanja, što se može vidjeti i iz prikazanih podataka za navedenu godinu. Naredne godine, tj. 2021. turizam je se počeo polako oporavljati, ali tek je 2022. godine sezona bila zapravo kako treba, što prikazuju i brojke dolazaka i noćenja, koje su kako se vidi u porastu. Od toga, najviše dolazaka, kao i noćenja zabilježeno je za objekte u domaćinstvima, zatim u hotelima te ostalim ugostiteljskim objektima za smještaj.

Iz podataka prikazanih u tablici 2 vidljivo je kako u razdoblju od 2020.-2022. godine najviše turista dolazi i noći iz Njemačke, dok su drugi po broju turisti iz Austrije, nakon čega slijede turisti iz Slovenije, Hrvatske, Italije, Mađarske, Češke, Poljske, te Nizozemske. Također, vidljivo je kako je tijekom 2020. godine značajno manji broj dolazaka i noćenja u odnosu na 2021. i 2022. godinu, što je rezultat pandemije COVID-19 zbog koje je bio otežan dolazak stranih turista.

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

Tablica 1. Dolasci i noćenja za grad Malinsku u vremenskom razdoblju 2019.-2022. godine. Preuzeto 23.02.2023. sa <https://www.visitmalinska.com/statistika/statistika-2022-godina/>.

Table 1. Arrivals and overnight stays for the city of Malinska in the period 2019-2022.

VRSTA SMJEŠTAJA		DOLASCI				NOĆENJA			
		DOMAĆI	STRANI	UKUPNO	%	DOMAĆI	STRANI	UKUPNO	%
Hoteli	2022.	3.077	26.429	29.506	23,84	7.315	120.619	127.934	12,88
	2021.	4.030	18.891	22.921	22,12	12.057	89.602	101.659	11,32
	2020.	4.562	10.167	14.729	23,85	/	/	/	/
	2019.	3.551	28.724	32.275	25,11	9.496	128.354	137.850	10,71
	INDEKS 22/21	76,4	139,9	128,7		60,7	134,6	125,8	
	INDEKS 22/19	86,7	92,0	91,4		77,0	94,0	92,8	
	%	10,43	89,57	100,00		5,72	94,28	100,00	
Objekti u domaćinstvu	2022.	6.099	63.998	70.097	56,64	35.488	446.776	482.264	48,57
	2021.	7.388	49.783	57.171	55,16	44.898	360.695	405.593	45,18
	2020.	7.293	32.821	40.114	64,96	/	/	/	/
	2019.	6.370	61.841	68.211	53,07	40.915	429.272	470.187	36,54
	INDEKS 22/21	82,55	14,14	122,61		79,04	123,87	118,90	
	INDEKS 22/19	95,75	103,49	102,76		86,74	104,08	102,57	
	%	8,70	91,30	100,00		7,36	92,64	100,00	
Ostali ugostiteljski objekti za smještaj	2022.	955	9.668	10.623	8,58	6.284	57.775	64.059	6,45
	2021.	899	7.648	8.547	8,25	5.862	50.569	56.431	6,29
	2020.	1.240	5.357	6.597	10,68	/	/	/	/
	2019.	1.688	11.786	13.474	10,48	9.696	67.869	77.565	6,03
	INDEKS 22/21	106,23	126,41	124,29		107,20	114,25	113,52	
	INDEKS 22/19	56,58	82,03	78,84		64,81	85,13	82,59	
	%	8,99	91,01	100,00		9,81	90,19	100,00	

Tablica 2. Struktura turista prema zemlji porijekla. Preuzeto 23.02.2023. sa <https://www.visitmalinska.com/statistika/statistika-2022-godina/>

Table 2. Structure of tourists by country of origin.

DRŽAVA	2022.			2021.			2020.		
	dolasci	noćenja	% noćenja	dolasci	noćenja	% noćenja	dolasci	noćenja	% noćenja
Njemačka	29.045	229.072	33,85	26.197	205.053	36,25	7.912	40.037	12,26
Austrija	16.212	85.175	12,59	11.616	63.460	11,22	6.585	34.037	11,26
Slovenija	10.035	50.315	7,44	8.074	45.399	8,03	4.201	24.398	7,47
Hrvatska	10.137	49.100	7,26	12.293	62.750	11,09	3.739	24.131	3,51
Italija	8.782	48.744	7,20	3.649	22.072	3,90	3.362	17.490	5,36
Mađarska	8.331	42.938	6,35	6.047	32.039	5,66	3.175	19.631	6,01
Češka	5.209	33.976	5,02	4.463	29.055	5,14	2.938	19.417	5,95
Slovačka	4.826	31.158	4,60	3.508	22.920	4,05	2.182	14.352	4,40
Poljska	4.067	28.275	4,18	3.441	24.948	4,41	1.760	10.942	3,35
Nizozemska	1.677	8.995	1,33	1.239	6.393	1,13	7.912	40.037	12,26

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

Kvalitativna analiza sadašnjeg stanja turizma destinacije Malinska

Uz kvantitativnu analizu ponude i potražnje turizma destinacije Malinska, potrebno je paralelno izvršiti i kvalitativnu analizu. Inicijalna stepenica kvalitativne analize vrši se kroz SWOT analizu. SWOT analiza predstavlja sintezu ključnih strateških čimbenika. Pri tome se donose ključne prednosti i prilike koje se nude u okolini.

Osim toga, analiza snaga i slabosti (elementi SWOT analize) jedan je od važnijih

preduvjeta ocjene trenutne kompetitivnosti destinacije uz procjenu budućih prilika i rizika koji mogu odrediti njezin daljnji smjer razvoja. Identificirane slabosti pokušavaju se riješiti politikama i aktivnostima, te ih pretvoriti u prednosti. Na temelju kvantificirane analize potencijala turizma destinacije Malinska, izdvojene su osnovne snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje prikazane kroz SWOT matricu (tablica 3).

Tablica 3. SWOT analiza turizma destinacija Malinska (Škvorc i Šulc 2021).

Table 3. SWOT analysis of Malinska destination tourism

UNUTARNJE OKRUŽENJE	
Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none"> • puno sunčanih dana, toplo, čisto Jadransko more, • ugodna mediteranska klima, • raznolikost biljaka i životinja, • dobra kvaliteta zraka, • bogatstvo materijalne i nematerijalne kulturno-povijesne ostavštine i sigurnost • popularno i primamljivo mjesto s visokokvalitetnim smještajem i umjerenim lokalnim stanovništvom 	<ul style="list-style-type: none"> • neadekvatno gospodarenje otpadom, • nedovoljna cestovna povezanost, te sadržaji koji su ključna sastavnica turističkog. • nizak stupanj inovativnosti u kreiranju turističke ponude, • nizak stupanj brige i zaštite kulturno-povijesnih dobara te • gužve u sezoni • Nedostatak plažnih površina
VANJSKO OKRUŽENJE	
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • perspektiva korištenja EU fondova • veća edukacija građana, • širenje ponude u okolici te korištenje obnovljivih izvora energije • poljoprivreda i stvaranje novih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> • negativni učinci brodova za putovanja, koji osim što zagađuju okoliš uzrokuju i gužve, • ne postoje standardi koji određuju kako se grade nove zgrade • gube se tradicionalne vrijednosti • zasićenost tržišta i razvoj standardne usluge koja nije nova

Sigurnost turista, ugodna i blaga mediteranska klima, te slikovita razvedena obala među adutima je, odnosno snagama turizma destinacije Malinska. Temperatura Jadranskog mora i obilje sunčanih dana uvjetuju dulju sezonu kupanja. Pozornost turista namjernika privlače važne kulturno-povijesne građevine i artefakti. Spremnost lokalnog stanovništva na interakciju s turistima dokaz je privlačnosti i popularnosti grada Malinske kao turističke destinacije.

Slabosti su u području mobilnosti. U općinu ne ulazi niti jedna autocesta, a grad je vrlo slabo cestovno povezan s ostatkom zemlje. Općenito, može se reći da se u ovom segmentu negativno apostrofiraju slabosti vezane uz prostor i prostornu politiku kao jedan od ključnih razvojnih resursa, kao i neprimjerenost plažnih površina u odnosu na dobrobiti, gdje je, osim geoprometnog položaja, i značajna značajka prostorne politike. te bogatom kulturnom i turističkom baštinom prevladava kvalitetno izgrađena

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

komunalna infrastruktura. Prilike koje se pravilno iskoriste, poput inicijativa financiranja novcem iz fondova EU-a, mogu rezultirati korisnim dugoročnim razvojem događaja. Brojne subvencije osiguravaju sredstva za zaštitu i obnovu ne samo kulturnog i nematerijalnog blaga, već i flore i faune. Prostrana, gostoljubiva naselja nude potencijal za razvoj novih oblika turizma, poput seoskog turizma. Stanovnici će živjeti u boljim uvjetima ako se koristi što više obnovljivih izvora energije i unaprijedi infrastruktura grada. Prijetnje uključuju dolazak velikih brodova koji stvaraju prometne gužve u gradu. Gužve ometaju svakodnevni život i lokalnog stanovništva i turista u gradu. Osim toga, porast dolazaka štetno utječe na kvalitetu zraka, okoliša i mora.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Pri konceptiranju razvoja turizma u destinaciji već je uobičajena praksa utvrđivanja stavova lokalnog stanovništva prema njegovu razvoju. Tamo gdje turizam nije podržan može se očekivati otpor stanovnika prema takvim ulaganjima. S druge strane gostoljubivi domaćini jedan su od ključnih faktora u formiranju cjelokupnog zadovoljstva posjetom, a time, indirektno doprinose promociji usmenom predajom, te stimuliraju ponovnu posjetu. Svrha ovog dijela rada je prije svega uključiti lokalno stanovništvo, te analizirati njihove stavove o razvoju turizma grada Malinske. Ova analiza pruža mogućnost otkrivanja koji su pozitivni i negativni utjecaji razine turističkog razvoja na kvalitetu života najjače izraženi u destinaciji Malinska na otoku Krku.

Za potrebe ovog rada izvršilo se anketiranje lokalnog stanovništva grada Malinske koje odvijalo se u razdoblju od 01. studenog i 03. prosinca 2022. godine. Cjelokupna obrada i analiza podataka provedena je na uzorku od 185 ispitanika. Glavni cilj istraživanja bio je dobivanje analize stavova lokalnog stanovništva o elementima ponude turističke destinacije i utjecajima turizma. Osnovni instrument prikupljanja podataka u istraživanju bili su anketni upitnici. Anketni upitnik je bio

zatvorenog tipa, stupnjevanim Likertovom ljestvicom. Ispitanici su morali ocijeniti svoje zadovoljstvo ocjenama od 1-5 (1-izrazito loše, 2-loše, 3-zadovoljavajuće, 4-dobro, 5-izrazito dobro). Ispitivanje je bilo u potpunosti anonimno i dobrovoljno, te je kriterij uključenja u ispitivanje bio da su ispitanici stanovnici grada Malinske. Za formiranje pitanja sadržanih u anketnom upitniku koristila se forma anketnog upitnika dviju institucija Fakulteta za turizma i ugostiteljstvo u Opatiji i Instituta za turizma u Zagrebu, koje vrše istraživanja na razini destinacije Kvarner kao i na razini Republike Hrvatske (Marušić, Čorak i Sever, 2018; Marušić, Čorak, Ivandić, Beroš i Ambrušec, 2020; Blažević, & Peršić, 2007). Autorica je prilagodila anketni upitnik s obzirom na destinacijske specifičnosti Malinske uz prethodno pilotsko istraživanje u navedenoj destinaciji. Anketni upitnik je ukupno sadržavao 7 pitanja, te 49 varijabli kod ocjenjivanja Likertovom stupnjevanom ljestvicom. Prvi dio anketnog upitnika sadrži sociodemografske varijable ispitanika poput spola, starosne dobi i stručne spreme. Drugi dio anketnog upitnika sadrži pitanja specifična za zadovoljstvo stanovništva elementima ponude turističke destinacije te se dio anketnog upitnika vezao za ocjenu navedenih utjecaja turizma (stav domicilnog stanovništva prema: turizmu u destinaciji; pojavama u okruženju od značaja za turizma destinacije Malinska; razvoju turizma destinacije, kao i o ocjeni turističke ponude njene kvalitete, raspoređeno kroz 49 varijabli unutar glavnih segmenata istraživanja). Podaci koji su dobiveni kroz anketne upitnike su statistički obrađeni pomoću MS Excel-a.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U prvom dijelu dobivenih rezultata, prikazuje se sintetizirani prikaz koji se odnose na sociodemografsku strukturu ispitanika. Od ukupnog uzorka (N=185), više od polovine ispitanika je muškog spola (121; 65.4%), dok je 87 ispitanika (34.6%) ženskog spola. Najčešća dobna skupina je od 18-25 godina (87; 47%), a slijedi je skupina 26-35 godina (64; 34.6%). Starosna dob ima veliku važnost zbog različitog reagiranja i percepcije

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

pojednog segmenta na različite turističke pojave. %). Struktura prikazuje da je anketu popunjavalo mlađe stanovništvo što može iskriviti pravu sliku o zadovoljstvu stanovništva elementima turističke ponude. Mlađe stanovništvo preferira različite oblike zabave i doživljaja, dok je starije stanovništvo okrenuto prema mirnijem načinu suživota s turistima. Najviše ispitanika, njih 124 (64%) je navelo kako imaju završen

fakultet. Obrazovnu strukturu je potrebno ispitati jer se različiti profili stanovništva na različiti način odnose prema turizmu. Znanje i ljudski potencijali predstavljaju jednu od nezaobilaznih komparativnih prednosti ove turističke destinacije, te je istu potrebno poticati i sustavno unaprjeđivati. Za uspješan razvoj turizma neophodni su kvalitativni trendovi u upravljanju turizmom.

Tablica 4. Sintetizirani prikaz sociodemografske strukture ispitanika
Table 4. Synthesized presentation of the sociodemographic structure of the respondents

		Ukupni uzorak	
		N	%
Ukupno ispitanika		185	100
Spol	Muškarci	121	65.4
	Žene	64	34.6
Dob	18-25	87	47
	26-35	64	34.6
	46-55	21	11.4
	56-65	11	5.9
	više od 65 godina	2	1.1
Stručna sprema	Srednja škola	14	7.6
	Fakultet	124	67
	Magisterij	45	24.3
	Doktorat	2	1.1

Nadalje, anketirano stanovništvo definiralo je odgovornost turističkog menadžmenta u destinaciji, te je ocijenilo rad turističke zajednice u destinaciji. Stanovništvo smatra da je za kvalitetu turističkog menadžmenta najzaslužnija turistička zajednica, te njih 97 (52.4%) pozitivno ocjenjuju rad turističke zajednice u destinaciji Malinska, dok je njih 53 (28.6%) rad turističke zajednice ocijenilo kao nedostatan, a 35 ispitanika (18.9%) nezadovoljavajućim.

Ispitivanjem lokalnog stanovništva ukazuje se na jake i slabe strane turističke ponude Malinske. Stanovništvo je svoje mišljenje ocjenom od 1 kao najlošije, do 5 kao najbolje dalo za sljedeće elemente: klima, ljubaznost stanovništva, ljubaznost

zaposlenih u turizmu, znanje stranih jezika zaposlenih u turizmu, prometna dostupnost destinacije, lokalni promet, parkirališna mjesta u destinaciji, informiranost, signalizacija te ponuda turističkih događaja (tablica 5).

Iz podataka prikazanih u tablici 5 je vidljivo da ispitanici varijable poput klime, ljubaznosti stanovništva, ljubaznosti zaposlenih u turizmu, turističke informacije prije dolaska u destinaciju, događaje i ponudu suvenira ocjenjuju kao najbolje, dok postoje i elementi kojima stanovnici nisu zadovoljni, a to se odnosi na znanje stranih jezika zaposlenih u turizmu, prometnu dostupnost, lokalni promet, parkirališta i turistička signalizacija u destinaciji i ove elemente ocjenjuju kao najlošije. Može se zaključiti

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

kako bi upravo elemente koje je lokalno stanovništvo ocijenilo s najvišom ocjenom trebalo istaknuti, te u njima prepoznati potencijale, dok elemente koji su ocijenjeni najnižom ocjenom poboljšati, te uložiti velike napore kako bi se ti nedostaci ispravili.

Sljedeća grupa ocjena stanovništva o elementima odnosi se na: uređenost mjesta, urbanu skladnost, zelene površine mjesta, povijesno kulturna baština, urednost i čistoća plaža, gužve na plažama, očuvanost okoliša, čistoća mora i sadržaji za djecu (tablica 6).

Tablica 5. Stupanj zadovoljstva ispitanika elementima turističke ponude grada Malinske

Table 5. Degree of satisfaction of the respondents with the elements of the tourism offer of the city of Malinska

ELEMENTI TURISTIČKE PONUDE	NAJLOŠIJE	ZADOVOLJAVAJUĆE	NAJBOLJE
Klima	7 (3.7%)	11 (5.9%)	167 (90.2%)
Ljubaznost stanovništva	24 (12.9%)	21 (11.4%)	140 (75.5%)
Ljubaznost zaposlenih u turizmu	28 (15.1%)	29 (15.7%)	128 (69.2%)
Znanje stranih jezika zaposlenih u turizmu	94 (50.8%)	75 (40.5%)	16 (8.6%)
Prometna dostupnost	118 (63.8%)	56 (30.3%)	11 (5.9%)
Lokalni promet	130 (70.3%)	42 (22.7%)	13 (7%)
Parkirališta	39 (21.1%)	27 (14.6%)	9 (4.9%)
Turističke informacije prije dolaska u destinaciju	80 (43.3%)	56 (30.3%)	90 (48.7%)
Turistička signalizacija u destinaciji	41 (22.2%)	52 (28.1%)	53 (28.6%)
Događaji	23 (12.4%)	57 (30.9%)	87 (47%)
Suveniri	7 (3.7%)	68 (36.8%)	94 (50.8%)

Tablica 6. Stupanj zadovoljstva ispitanika elementima turističke ponude grada Malinske koju koristi i lokalno stanovništvo

Table 6. The degree of satisfaction of the respondents with the elements of the tourism offer of the town of Malinska, which are also used by the local population

ELEMENTI TURISTIČKE PONUDE	NAJLOŠIJE	ZADOVOLJAVAJUĆE	NAJBOLJE
Uređenost mjesta	39 (21.1%)	56 (30.3%)	90 (48.6%)
Urbana skladnost	149 (80.6%)	27 (14.6%)	9 (4.9%)
Šetnice	118 (63.8%)	56 (30.3%)	11 (5.9%)
Parkovi i zelene površine	130 (70.3%)	42 (22.7%)	13 (7%)
Povijesno kulturna baština	41 (22.2%)	57 (30.9%)	87 (47%)
Uređenost i čistoća plaža	39 (21.1%)	56 (30.3%)	90 (48.6%)
Gužve na plažama	136 (73.5%)	21 (11.4%)	28 (15.1%)
Ljepota krajolika	26 (14.1%)	45 (24.3%)	114 (61.2%)
Očuvanost okoliša	40 (21.7%)	62 (33.5%)	83 (44.9%)
Čistoća mora	29 (15.6%)	95 (51.3%)	71 (38.3%)
Sadržaji za djecu	84 (45.5%)	51 (27.6%)	50 (27%)

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

Uočljivo je u tablici 6 kako najviše stanovnika grada Malinske uređenost mjesta, povijesno kulturnu baštinu, uređenost i čistoću plaža, ljepotu krajolika i očuvanost okoliša ocijenilo s najboljim. Nasuprot tome, stanovništvo je urbanu skladnost, šetnice, parkove i zelene površine, gužve na plažama te sadržaj za djecu ocijenila kao najlošije, dok je samo nekolicina njih čistoću mora navela kao zadovoljavajućom.

U tablici 7 su prikazani rezultati ocjena stanovništva o elementima odnosi se na: osjećaj sigurnosti i zaštite, radno vrijeme uslužnih djelatnosti i ugostiteljskih objekata, kulturni i zabavni sadržaj, ponudu izleta, lokalnu gastronomiju, odnos cijene i kvalitete, ponuda sportskih sadržaja, skupovi i kongresi, sadržaji za zdravstveni turizam i nautička ponuda.

Tablica 7. Stupanj zadovoljstva ispitanika elementima turističke ponude grada Malinske

Table 7. Degree of satisfaction of the respondents with the elements of the tourism offer of the town of Malinska

ELEMENTI TURISTIČKE PONUDE	NAJLOŠIJE	ZADOVOLJAVAJUĆE	NAJBOLJE
Osjećaj sigurnosti i zaštite	28 (15.1%)	21 (11.4%)	136 (73.5%)
Radno vrijeme uslužnih djelatnosti (banke, pošta, trgovina i sl.)	26 (14.1%)	45 (24.3%)	114 (61.2%)
Radno vrijeme ugostiteljskih objekata	39 (21.7%)	56 (30.3%)	114 (48.6%)
Objekti za smještaj	40 (21.1%)	62 (33.5%)	83 (44.9%)
Kulturni sadržaji	31 (17.8%)	54 (29.2%)	100 (54%)
Zabavni sadržaji	30 (16.3%)	49 (26.5%)	106 (57.3%)
Sportski sadržaji	104 (56.2%)	37 (20%)	44 (23.8%)
Skupovi i kongresi	82 (44.3%)	75 (40.5%)	28 (15.2%)
Sadržaji za zdravstveni turizam	114 (61.6%)	38 (20.5%)	33 (17.8%)
Nautička ponuda	138 (74.6%)	21 (11.4%)	26 (14.1%)
Ponuda izleta	31 (16.8%)	73 (39.5%)	81 (43.3%)
Lokalna gastronomija	23 (12.5%)	14 (7.6%)	108 (58.4%)
Odnos cijene i kvalitete	45 (24.4%)	19 (10.3%)	100 (54%)

Rezultati ocjene ispitanika prikazani u tablici 7 pokazuju kako je stanovništvo osjećaj sigurnosti i zaštite, radno vrijeme uslužnih djelatnosti i ugostiteljskih objekata, kulturni i zabavni sadržaj, ponudu izleta, lokalnu gastronomiju te odnos cijene i kvalitete ocijenilo kao najbolje ili pak zadovoljavajućim. No, postoje i elementi kojima lokalno stanovništvo nije zadovoljno, a to je ponuda sportskih sadržaja, skupovi i kongresi, sadržaji za zdravstveni turizam i nautička ponuda i ocjenjuju ih kao nezadovoljavajuće. Sukladno prikazanim ocjenama o zadovoljstvu elementima turističke ponude od strane lokalnog

stanovništva, može se zaključiti kako su stanovnici zadovoljni većinom elemenata, ali naravno postoje i oni kojima stanovništvo nije zadovoljno. Stoga, u budućnosti je potrebno pozornost posvetiti njihovu unapređenju, što bi zasigurno rezultiralo i boljim zadovoljstvom stranih turista, a naravno i povećanjem zadovoljstva lokalnog stanovništva.

U anketnom upitniku bilo je postavljeno 15 tvrdnji na koje je lokalno stanovništvo trebalo odgovoriti sa odgovorima „ne slažem se nimalo“ do „potpuno se slažem“ (tablica 8). Svi odgovori su se saželi u izjave u dvije skupine, odnosno na "ne slažem se" i "slažem

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

se". Točnije, ispitanici smatraju kako je dosadašnji razvoj turizma poboljšao životni standard, da bi trebali stanovnici biti uključeni u donošenje razvojnih planova za turizam te da je turizam unaprijedio izgled i uređenost mjesta i da on pomaže u očuvanju kulturnog identiteta i naslijeđa. No, postoje i

određena problematika koju razvoj turizma nosi, a ispitanici se slažu da razvoj turizma nosi i povećanje cijena te da se u destinaciji bilježi značajan rast zagađenja koji donosi buka. Sukladno prikazanom zaključuje se da lokalno stanovništvo smatra da razvoj turizma sa sobom donosi više prednosti.

Tablica 8. Ocjene stanovništva o razini turističkog razvoja i njegovom utjecaju na kvalitetu života

Table 8. Assessments of the population on the level of tourism development and its impact on the quality of life

TVRDNJE	NE SLAŽEM SE		NEUTRALNO		SLAŽEM SE	
	n	%	n	%	n	%
Dosadašnji razvoj turizma značajno je poboljšao standard stanovništva	6	2.7	25	13.5	155	83.8
Sigurnost stanovništva dovedena je u pitanje razvojem turizma	156	84.3	19	10.3	10	5.4
Rast broja turista izazvat će zaoštavanje odnosa lokalnog stanovništva i turista	119	64.3	42	22.7	24	13
Zbog razvoja turizma rastu cijene, što izaziva negodovanje stanovništva	63	34.1	33	17.8	89	48.1
Kontakti stanovništva i turista su rizični za zdravlje posebno u pandemijskom razdoblju	120	64.9	7	3.8	58	31.3
Lokalno stanovništvo treba biti uključeno u donošenje razvojnih planova za turizam	3	1.6	17	9.2	165	89.1
Turizam je utjecao na rast organiziranog kriminala	148	80	24	13	13	7
U destinaciji se bilježi značajan rast buke	68	36.8	38	20.5	79	42.7
Turistički razvoj povećao je izgradnju i kvalitetu objekata za rekreaciju dostupnih i stanovništvu	6	3.3	28	15.1	151	81.6
Turizam je potaknuo ulaganja u infrastrukturu	101	54.6	21	11.4	63	34.1
Razvoj turizma je unaprijedio izgled i uređenost mjesta	1	0.5	22	11.9	162	87.5
Interes turista je potaknuo revitalizaciju običaja i tradicionalnih aktivnosti lokalnog stanovništva	1	0.5	27	14.6	157	84.9
Turizam pomaže u očuvanju kulturnog identiteta i naslijeđa	13	7	27	14.6	145	78.4
Stanovništvo mijenja zanimanja te se sve više orijentira na zanimanja vezana uz turizam	61	33	18	9.7	106	57.3
Mali broj stanovnika ima ekonomske koristi od turizma	80	43.3	28	15.1	77	41.6

n – broj ispitanika

ZAKLJUČAK

S obzirom na svoju površinu, destinacija Malinska zaista nudi odličnu turističku ponudu kojom je i zadovoljno lokalno stanovništvo, ali naravno postoji i mjesta za poboljšanje. Naime, zbog kontinuiranog razvoja turizma dolazi do prekomjerne izgradnje apartmana koja se treba regulirati u

budućnosti. Značajnije bi bilo da se pozornost posveti proširenju plaža s obzirom da je to jedna od slabih točki turizma. Točnije, plaže su male, stoga dolazi do velikih gužvi tijekom ljetne sezone. Uz to, potrebno je poboljšati i prometnu infrastrukturu, posebice u vidu lokalnog javnog prijevoza, kao i proširenju parkirališta s obzirom da ih na području

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

općine zaista ima malo. Analizom prikazanih odgovora lokalnog stanovništva, utvrdilo se je kako su oni zadovoljni trenutnom turističkom ponudom i razvojem turizma te da je sam razvoj turizma poboljšao životni standard stanovništva, ipak ima prostora za napredak prema njihovu mišljenju. Naime, lokalno stanovništvo smatra da je potrebno poboljšati prometnu infrastrukturu, urediti prekomjernu gradnju apartmana što ujedno povećava i novi buke te pozornost posvetiti poboljšanju turističke signalizacije, proširenju plaža te sadržajima za razvoj zdravstvenog i nautičkog turizma.

Rezultati ovog istraživanja bi trebali potaknuti i nositelje turističke politike na što bolju organizaciju turizma u gradu Malinskoj na otoku Krku, kao i stvaranja što boljeg imidža destinacije. Stavovi lokalnog stanovništva, zasigurno mogu promijeniti dosadašnju sliku Malinske kao turističke destinacije, odnosno pomoći u stvaranju prepoznatljive ponude, te se istaknuti na što oštrijem konkurentom tržištu. Ograničenja koja dolaze do izražaja u ovome radu se odnose na relativno mali uzorak ispitane populacije, kratak vremenski rok provođenja anketiranja, te da je istraživanje provedeno jednokratno. Ipak, rezultati ovog istraživanja bi mogli dati uvid u polazišta temeljena na realnim problemima i suvremenim trendovima, te pružiti korisnicima uz teorijsku podlogu, ponuditi i relevantne praktične odgovore, čime će se osigurati viši stupanj učinkovitosti u turističkom djelovanju.

LITERATURA

- Blažević, B., & Peršić, M. (2007). Assessing the Kvarner Tourism Offering. *Tourism and Hospitality Management*, 13(1), 5-10.
- Blažević, B. (2007). *Turizam u gospodarskom sustavu*. Opatija, Hrvatska: Fakultet za Turistički i hotelski menadžment.
- Blažević, B. i Peršić, M. (2012). *Istraživanje turizma destinacije*. Opatija, Hrvatska: Fakultet za turistički i hotelski menadžment.

- Blažević, B., Peršić, M., Smolčić Jurdana, D., Jelušić, A., Krstinić Nižić, M. i Šverko Grdić, Z. (2015). *Strategija razvoja općine Malinska - Dubašnica (2015 - 2020)*. Opatija: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu.
- Čavlek, N., Kesar, O., Prebežac, D. i Bartolucci, M. (2011). *Turizam-ekonomske osnove i organizacijski sustav*. Zagreb, Hrvatska: Školska knjiga.
- Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske. (2021). *Popis 2021*. Preuzeto 22.04.2023. sa <https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88>.
- Dulčić, A. i Petrić, L. (2001). *Upravljanje razvojem turizma*. Zagreb, Hrvatska: Mate.
- Guzovski, M., Rudančić, A. i Akmačić, M. (2020). Značaj promocije za pozicioniranje turističkih destinacija kontinentalnog turizma. U V. Bevanda, (ed.), *Conference Proceedings, The 4th Conference on Economics and Management: How to Cope With Disrupted Times - EMAN 2020* (pp. 401-407). Online-virtual: Association of Economists and Managers of the Balkans.
- Hamzić, M. (2019). Promjene naseljenosti otoka Krka. *Pilar: časopis za društvene i humanističke studije*, 14(27-28), 139-160.
- Magaš, D. (2000). *Razvoj hrvatskog turizma: Konceptija dugoročnog razvoja*. Rijeka, Hrvatska: Adamić d.o.o.
- Marušić, Z., Čorak, S. i Sever, I. (2018). *Tomas ljeta 2017, stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj*. Zagreb, Hrvatska: Institut za turizam. <https://www.htz.hr/sites/default/files/2019-07/Tomas-Ljeta-2017-Stavovi-i-potrosnja-turista-u-Hrvatskoj.pdf>.
- Marušić, M., Prebežac, D. i Mikulić, J. (2019). *Istraživanje turističkih tržišta*. Zagreb, Hrvatska: Sveučilišna tiskara d.o.o.
- Marušić, Z., Čorak, S., Ivandić, N., Beroš, I. i Ambrušec, M. (2020). *Tomas Hrvatska 2019, stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj*. Zagreb, Hrvatska: Institut za

Šokčević, S. (2023). Važnost stavova lokalnog stanovništva za održivi razvoj turizma na primjeru grada Maalinske. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

- turizam.
<https://www.iztzg.hr/files/file/RADOVI/KNJIGE/TOMAS-Hrvatska-2019.pdf>
- Općina Malinska-Dubašnica. (2022). VII. *Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Malinska – Dubašnica*. Preuzeto 22.04.2023. sa https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Prostorno/Planovi/Izvjescja/Pri_morsko-goranska/18.8.2022.Malinska.pdf
- Puška, A., Šadić, S., Maksimović, A., & Stojanović, I. (2020). Decision support model in the determination of rural touristic destination attractiveness in the Brčko District of Bosnia and Herzegovina. *Tourism and Hospitality Research*, 20(4), 387-405.
- Radić, M. (2009). *Voljenoj vali: Razvoj turizma u Malinskoj*. Rijeka, Hrvatska: Glosa d.o.o.
- Rudančić, A. (2018). Značaj i uloga destinacijskog menadžmenta – model upravljanja turističkom destinacijom Opatija. *Acta Economica Et Turistica*, 4(1), 97-118.
- Stipanović, C. (2006). *Koncepcija i strategija razvoja u turizmu: sustav i poslovna politika*. Opatija, Hrvatska: Fakultet za turistički i hotelski menadžment.
- Stipanović, C., Rudan, E., & Zubović, V. (2020). Development concept of adventure Tourism for the purposes of Destination competitiveness. U M. Benezić, S. Blažević Burić, L. Tijanić, S. Laporšek, T. Wolowiec (ed.), *Conference Proceedings, 9th International Scientific Conference "Tourism, Innovations and Entrepreneurship – TIE 2019"* (pp.163-186). Poreč, Croatia: Faculty of Economics and Tourism "Dr. Mijo Mirković".
- Škvorc, L. i Šulc, I. (2021). Interaktivna turistička karta otoka Krka. *Geografski horizont*, 67(1), 35-45.
- Turistička zajednica općine Malinska-Dubašnica. (2020). Preuzeto 23.02.2023. sa <https://www.visitmalinska.com/>.
- Turistička zajednica Općine Malinska – Dubašnica. (2022). *Statistika*. Preuzeto 23.02.2023. sa <https://www.visitmalinska.com/statistika/>
- Yan, W., Gu, D., Wang, G., Zhang, Z., Zhou, Y., Yu, J., Ming, J., Hou, J., & Pan, J. (2022). Upgrading Island Tourism Value from the Perspective of the Tourist Experience—A Case Study of Tianheng Island, China. *Sustainability*, 14(16), 10354.
- Zolfani, S.H., Sedaghat, M., Maknoon, R., & Zavadskas, E.K. (2015). Sustainable tourism: a comprehensive literature review on frameworks and applications. *Economic Research-Ekonomiska Istraživanja*, 28(1), 1–30.

Šokčević, S. (2023). The importance of the attitudes of the local population for the sustainable development of tourism on the example of the city of Malinska. *STED Journal*, 5(1), 78-92.

THE IMPORTANCE OF THE ATTITUDES OF THE LOCAL POPULATION FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM ON THE EXAMPLE OF THE CITY OF MALINSKA

Sandra Šokčević

Libertas International University, Trg J.F. Kennedy 6b, 10000 Zagreb, Croatia,
ssokcevic@libertas.hr

REVIEW SCIENTIFIC PAPER

ISSN 2637-2150

e-ISSN 2637-2614

UDC 338.486.1.02:502.131.1(497.5)

DOI 10.7251/STED2305079S

COBISS.RS-ID 138462209

Paper Submitted: 15.03.2023.

Paper Accepted: 17.04.2023.

Paper Published: 29.05.2023.

<http://stedj-univerzitetpim.com>

Corresponding Author:

Sandra Šokčević, Libertas International University, Trg J.F. Kennedy 6b, 10000 Zagreb, Croatia, ssokcevic@libertas.hr

Copyright © 2022 Sandra Sokcevic; published by UNIVERSITY PIM. This work licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.

ABSTRACT

Tourism began to grow relatively slowly throughout history, starting in the middle of the 20th century. Today, tourism as a whole has imposed itself as one of the most propulsive economic activities. For the

Republic of Croatia, where tourism accounts for more than a fifth of the GDP of the national economy. The aim of this work is focused on the presentation of the potential and concept of tourism development of island tourism with an emphasis on the island of Krk, i.e., its most developed municipality of Malinska. The paper conducted an empirical investigation of local residents' attitudes about the elements of the tourism offer in the municipality of Malinska and the impact of tourism on its development. The purpose of this research, in the interpretation of the obtained results, is to find relevant answers at the level of the tourist destination of Malinska about the attitude of the local population towards tourism, towards phenomena in the environment of importance for tourism, towards the development of the tourist destination and the assessment of the offer and quality of the tourist offer. The general results of the research led to the conclusion that the tourism of the mentioned destination has progressed, but that there is still room for progress and development of the offer in order to build a more competitive and market-recognizable tourist product.

Keywords: Island tourism, concept of development, tourist offer, attitudes of local population, island of Krk, city of Malinska.